

اشاره

به لطف خدای مهربان، براساس برنامه‌ریزی‌هایی که برای مجلهٔ رشد معلم در سال تحصیلی جدید (۹۶ - ۱۳۹۵) کرده‌ایم، تعدادی از صفحات مجله را به دانشگاه فرهنگیان اختصاص داده‌ایم. دانشگاهی که در راستای سند چشم‌انداز، نقشهٔ جامع علمی کشور و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش با هدف تأمین تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد و کارآمد برای وزارت آموزش و پرورش و توانمندسازی منابع انسانی آن، در سال ۱۳۹۱ تأسیس شده است و در حال حاضر مدیریت و هدایت ۹۸ پردیس و مرکز تربیت معلم با حدود ۷۰ هزار دانشجو را برعهده دارد.

در این مسیر، بخشی از کار ما معرفی حوزه‌های ستادی و مرکزی این دانشگاه و پردیس‌ها و مراکز تربیت معلم زیر پوشش آن است. اما در کنار این کار، نیز به ارائهٔ دیدگاه‌ها و نظرات معلمان، دانشجو معلمان و کارشناسان و متخصصان آموزش حرفه‌ای نسبت به روند علمی، آموزشی و پژوهشی این دانشگاه نیز به منظور رشد و ارتقای همه جانبه آن خواهیم پرداخت. ضروری می‌دانیم در ابتدای کار، از همهٔ کارشناسان، متخصصان، معلمان و دانشجو معلمان دعوت کنیم که با ارائه و ارسال دیدگاه‌ها و نظرات خود، ما را در این راه یاری کنند.

اهداف دانشگاه فرهنگیان مطابق اساسنامه

۱. تأمین و تربیت معلمان، مدیران، مربیان، کارکنان و پژوهشگرانی مؤمن و متعهد، معتقد به مبانی دینی و ارزش‌های اسلامی و انقلابی، دارای فضائل اخلاقی و ارزش‌های والای انسانی، کارآمد و توانمند در طراز جمهوری اسلامی.
۲. تربیت، توانمندسازی و ارتقای شایستگی‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای منابع انسانی با تأکید بر پرورش انسان‌های متقی، کارآفرین، خودباور، خلاق و توانا در تولید علم، فناوری و نوآوری، متناسب با مبانی و ارزش‌های
۳. تسهیل فعالیت‌های آموزشی و پرورشی در تلفیق علم و دین و مشارکت در نهضت تولید علم، افزایش سهم تولیدات علمی در محتوای آموزشی و تربیتی مورد نیاز آموزش و پرورش مبتنی بر مبانی و معارف اسلامی و نیازهای ملی و کاربردی کردن دستاوردهای علمی و پژوهشی از طریق تعامل پویا و سازنده با حوزه‌های علمیه و مراکز علمی و پژوهشی داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی.
۴. ایجاد تحول و نوآوری در نظام تربیت معلم کشور و تغییر اصلاح و ارتقای روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی تربیت معلم، براساس مبانی اسلامی و آخرین تحولات علمی و بهره‌مندی از فناوری‌های نوین جهت تحقق اهداف تعلیم و تربیت اسلامی.
۵. توسعه زمینهٔ پژوهندگی و تقویت روحیه پژوهشی و گسترش دانش، بینش و مهارت‌های منابع انسانی و رصد کردن تحولات نظام‌های تربیت معلم و تحولات علمی در حوزه علوم تربیتی و آموزش و پرورش.

رشته‌های تحصیلی در دانشگاه فرهنگیان

ردیف	عنوان رشته	گرایش	ردیف	عنوان رشته	گرایش	ردیف	عنوان رشته	گرایش
۱	آموزش و پرورش ابتدایی		۱	دبیری شیمی		۱۰	دبیری فیزیک	
۲	آموزش زبان و ادبیات فارسی		۲	راهنمایی و مشاوره	فعالیت‌های پرورشی	۱۱	دبیری علوم اجتماعی	
۳	آموزش دینی و عربی		۳	دبیری زیست‌شناسی		۱۲	آموزش تربیت بدنی	پیش‌دبستان، دبستانی دوره متوسطه
۴	تربیت بدنی و علوم ورزشی		۴	دبیری تاریخ		۱۳	دبیری زبان و ادبیات عرب	
۵	آموزش حرفه و فن		۵	تربیت دبیری جغرافیا		۱۴	دبیری ریاضی	
۶	آموزش زبان انگلیسی		۶	دبیری الهیات و معارف اسلامی		۱۵	علوم تربیتی	آموزش و پرورش پیش‌دبستانی و دبستانی
۷	آموزش مطالعات اجتماعی/آموزش علوم تجربی		۷	آموزش زبان و ادبیات فارسی		۱۶	ارتباط تصویری	
۸	آموزش ریاضی/آموزش هنرهای تجسمی		۸	تربیت دبیر زبان انگلیسی				
۹	آموزش کودکان استثنایی (نابینا و نیمه‌بینا)		۹	علوم تربیتی	آموزش و پرورش کودکان لستنبیلی			
۱۰	آموزش کودکان استثنایی (ناشنوا و نیمه‌شنوا)							
۱۱	آموزش کودکان استثنایی (عقب‌مانده ذهنی)							
۱۲	متصدی امور دفتری							
۱۳	امور تربیتی							

تربیت معلم و دانشگاه فرهنگیان از نگاه رهبر معظم انقلاب اسلامی

معلم برای تدریس و برای تعلیم و تربیت، بایستی سالم و با معیار اسلام و انقلاب سنجیده بشود. اگر این کار را کردیم، نتیجه همان چیزی خواهد بود که شما می‌خواهید؛ هم مورد رضای خدا خواهد بود، هم برای آینده کشور مولد یک نسل با عظمت و امیدبخش خواهد بود. اگر این‌ها رعایت نشود، نه.

در دانشگاه فرهنگیان، هم مواد درسی و محتوای دروس مهم است، هم اساتید مهم‌اند و هم هیئت علمی مهم است. بناست ما چه کسی را، چه جور آدمی را تربیت کنیم و بفرستیم سراغ بچه‌های مردم که بروند آن‌ها را بسازند و تولید انسان بزرگ بکنند؟ این خیلی مهم است. بنابراین مسئله صلاحیت‌ها، مسئله اساتید، مسئله کتاب‌های درسی، محتوای درسی در دانشگاه خیلی مهم است.

آموزش عالی پشتیبانی لازم را از دانشگاه فرهنگیان انجام دهد

این دانشگاه با دانشگاه‌های دیگر متفاوت است، زیرا در آن، شخصیت معلمان ساخته می‌شود. بنابراین آموزش عالی باید پشتیبانی‌های لازم را از دانشگاه فرهنگیان انجام دهد.

دانشگاه فرهنگیان - یا به تعبیر قدیمی، دانشگاه تربیت معلم - دانشگاه است، لکن با دانشگاه‌های معمولی فرق دارد. علاوه بر امتیازاتی که دانشگاه‌های دیگر دارند امتیاز «تولید معلم» مخصوص این دانشگاه است. این شرایطی دارد. به این دانشگاه خیلی باید اهمیت داد.

دانشگاه فرهنگیان خیلی مهم است

دانشگاه فرهنگیان خیلی مهم است. همه فرایندهایی که منتهی می‌شود به جذب

یکی از چیزهایی که من خیلی خوشحال شدم و دیدم تقریباً تعداد زیادی از دوستان رویش تکیه کردند مراکز تربیت معلم است.

من هم به مسئولان قبلی و هم به مسئولان فعلی راجع به مراکز تربیت معلم سفارش کرده‌ام؛ خیلی مهم است. ما معلم باسواد، معلم مطلع و معلم کارداران و حرفه‌ای در کار خود نیاز داریم. نمی‌شود ما نگاه کنیم هرکسی بیکار بود، بگوییم آقا تو بیا اینجا درس بده؛ آن هم در رشته‌هایی که خیلی اوقات اصلاً از آن‌ها اطلاعی ندارند. ما درس دینی‌مان را در خیلی از مدارس، به کسانی می‌دهیم که هیچ مهارت و خبرویتی در این کار ندارند؛ اینکه درست نیست.

تاریخچه تربیت معلم در ایران

الف: قبل از پیروزی انقلاب اسلامی:

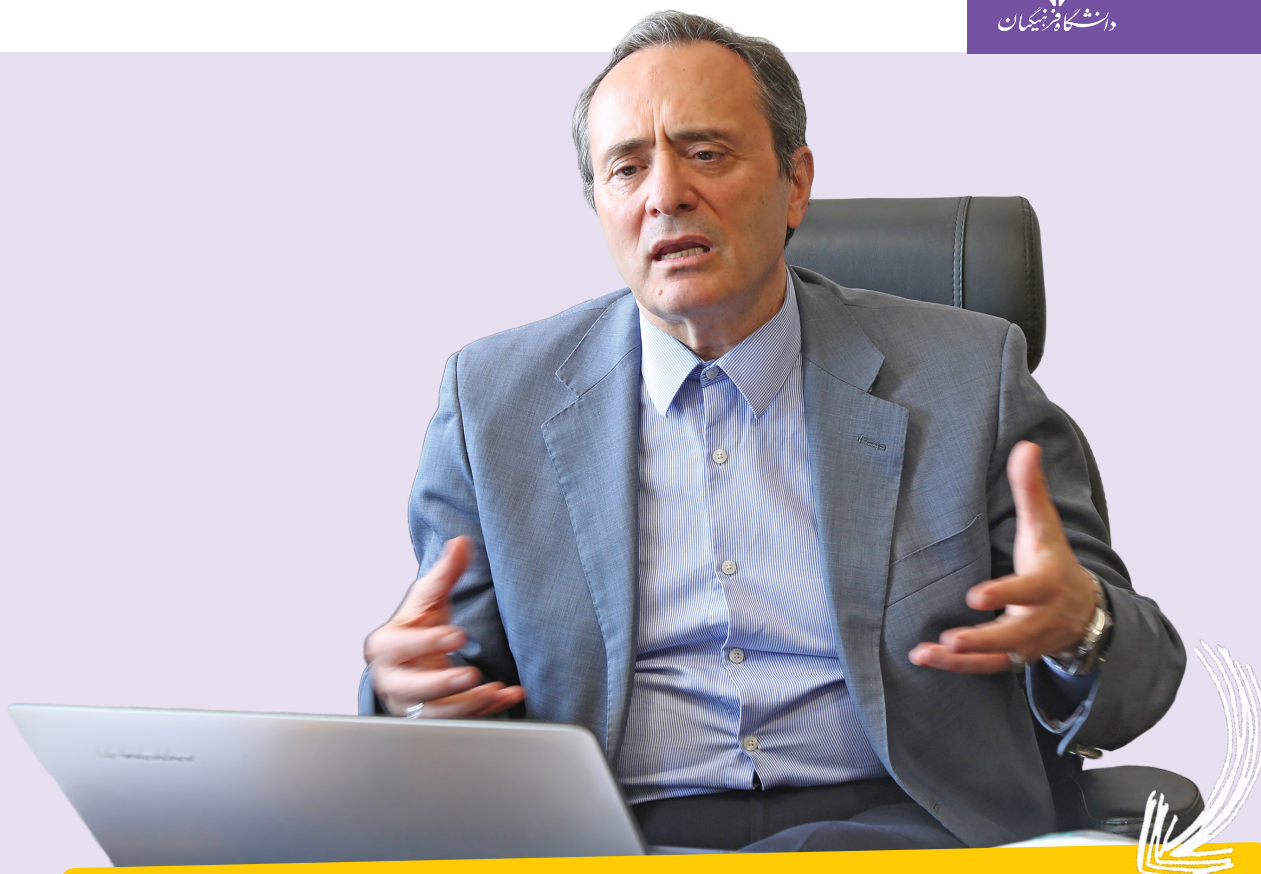
- دارالفنون؛ ۱۲۲۹
- دارالمعلمین؛ ۱۲۹۸
- دارالمعلمین عالی؛ ۱۳۰۷
- دانشسراهای مقدماتی و عالی؛ ۱۳۱۲
- مراکز تربیت معلم دو ساله روستایی؛ ۱۳۳۲
- مراکز تربیت معلم یک ساله؛ ۱۳۳۸
- دوره تربیت معلم حرفه‌ای پسران و دختران؛ ۱۳۴۱

• دانشسرای عالی سپاه دانش؛ ۱۳۴۳

- مراکز تربیت معلم دینی؛ ۱۳۴۵
 - مراکز تربیت معلم کودکان استثنایی؛ ۱۳۴۷
 - مراکز دانشسرای راهنمایی؛ ۱۳۴۸
 - مراکز تربیت معلم فنی و حرفه‌ای؛ ۱۳۴۸
 - مراکز تربیت مربی کودک؛ ۱۳۵۱
 - دانشکده‌های علوم تربیتی دانشگاه‌ها
 - دانشگاه تربیت معلم؛ ۱۳۵۳
- ب. پس از پیروزی انقلاب اسلامی

- دانشسراهای تربیت معلم دو ساله و چهار ساله
- دانشگاه‌های تربیت معلم و دانشکده‌های علوم تربیتی
- مراکز تربیت معلم
- دانشگاه تربیت دبیر فنی شهید رجایی
- مجتمع آموزش عالی پیامبر اعظم (ص)
- تأسیس دانشگاه فرهنگیان در سال ۱۳۹۰

ردیف	عنوان رشته	ردیف	عنوان رشته	ردیف	عنوان رشته
۱	علوم تربیتی، گرایش آموزش و پرورش ابتدایی	۸	آموزش علوم تجربی	۱	آموزش و پرورش ابتدایی
۲	زبان و ادبیات فارسی، گرایش آموزش زبان فارسی	۹	آموزش ریاضی	۲	آموزش زبان و ادبیات فارسی
۳	الهیات و معارف اسلامی - فقه و مبانی حقوق اسلامی	۱۰	آموزش هنرهای تجسمی	۳	آموزش دینی و عربی
۴	الهیات و معارف اسلامی - علوم قرآن و حدیث	۱۱	روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی	۴	تربیت دبیر تربیت بدنی و علوم ورزشی
۵	برنامه‌ریزی درسی	۱۲	تربیت مربی امور تربیتی، گرایش عمومی	۵	آموزش حرفه‌وفن
۶	آموزش زیست‌شناسی	۱۳	تربیت مربی امور تربیتی، گرایش متوسطه	۶	آموزش زبان انگلیسی
۷	آموزش شیمی	۱۴	آموزش راهنمایی و مشاوره	۷	تربیت معلم مطالعات اجتماعی
۸	آموزش ریاضی				
۹	آموزش زبان انگلیسی				

راه طی شده در دانشگاه فرهنگیان

پای صحبت دکتر محمود مهر محمدی، سرپرست دانشگاه فرهنگیان

گفت‌وگو از نصرالله دادار
عکاس: اعظم لاریجانی

ضرورت و فلسفه وجودی دانشگاه فرهنگیان چیست؟ چشم‌انداز آن چیست؟ تفاوت این دانشگاه با سایر دانشگاه‌های آموزش عالی کدام است؟ چرا این دانشگاه در دانه آموزش عالی قلمداد شده است؟ راه طی شده این دانشگاه چگونه است و اولویت‌های آن در حال حاضر چیست؟
محتوای آموزشی در دانشگاه فرهنگیان چقدر با نیازهای معلمان هماهنگ و متناسب است؟ معلمان چگونه می‌توانند در این دانشگاه و پردیس‌های آن ادامه تحصیل بدهند؟ و...
دکتر محمود مهر محمدی سرپرست دانشگاه فرهنگیان به این سؤال‌ها پاسخ می‌دهد.
دکتر محمود مهر محمدی در سال ۱۳۳۷ هجری شمسی در تهران متولد شده است. او دارای دیپلم ریاضی، کارشناس رشته فناوری صنعتی، کارشناس ارشد رشته فناوری آموزشی و دکترای تخصصی برنامه درسی و آموزشی است. ایشان عضو هیئت علمی دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس با رتبه استادی و عضو هیئت مؤسس انجمن مطالعات برنامه درسی ایران و مجری طرح تدوین سند ملی آموزش و پرورش ایران در سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۸ است. دکتر محمود مهر محمدی از ۲۴ شهریورماه سال ۱۳۹۲ تاکنون سرپرستی دانشگاه فرهنگیان را عهده‌دار بوده است.

◀ **اولین سؤال ما درباره ضرورت و فلسفه وجودی دانشگاه فرهنگیان است. چرا با وجود دو دانشگاه تربیت معلم مانند خوارزمی و شهید رجایی و چند مرکز تربیت معلم در سراسر کشور، این دانشگاه تأسیس شده است؟**

من تشکر می‌کنم از فرصتی که در اختیار دانشگاه فرهنگیان قرار دادید و امیدوارم مجله رشد معلم در ادامه موفقیت‌هایش با این تدبیر به موفقیت‌های بیشتری در حوزه آگاه‌سازی معلمان و بالا بردن سطح دانش و بینش آن‌ها دست یابد. اما در پاسخ سؤال شما باید عرض کنم که مدل تربیت معلم در کشور ما طی قریب یکصد سال گذشته، به تناوب، با دانشگاه‌محور و یا آموزش و پرورش‌محور بوده است. بنابراین ما با دو تجربه در این زمینه روبه‌رو بوده‌ایم.

این دو تجربه هر کدام نقاط قوت و نقاط ضعفی داشته و در نهایت منجر به تأسیس دانشگاه فرهنگیان شده است. پس دانشگاه فرهنگیان فلسفه وجودیش با موجودیتش در صورتی قابل دفاع است که بتواند نشان دهد برآیند تجربیات گذشته و یک مدل بهینه در تربیت معلم کشور است. مدل دانشگاه‌محور مدلی است که آموزش و پرورش در آن نقشی ندارد و یا نقشش بسیار کم‌رنگ است. برعکس، مدل آموزش و پرورش‌محور هم مدلی است که دانشگاه در آن نقشی ندارد یا این نقش بسیار کم‌رنگ است.

حالا می‌توان گفت که دانشگاه فرهنگیان معرف یک تعادل و توازن یا تقسیم کار و یا تشریک مساعی بین دانشگاه و آموزش و پرورش است. این تشریک مساعی در امر تربیت معلم بسیار موضوعیت دارد، و هرچه ما بیشتر به این تعادل و توازن نزدیک شویم در تربیت معلم موفق‌تر خواهیم بود. حالا می‌توان پرسید که آیا در دانشگاه فرهنگیان واقعاً چنین تعادل و توازنی اتفاق افتاده است یا نه! و این چیزی است که می‌شود درباره‌اش گفت‌وگو کرد. تربیت معلم یک بعد تربیت علمی دارد و یک بعد تربیت حرفه‌ای؛ و دانشگاه بنا به مأموریت

ذاتی‌اش باید بتواند بخش تربیت علمی کار را تأمین کند. آموزش و پرورش هم بنا به مأموریت ذاتی‌اش باید بخش حرفه‌ای تعلیم و تربیت یا تربیت معلم را انجام دهد. در واقع این دو نهاد (آموزش عالی - آموزش و پرورش) باید بتوانند از کسی که از نظر اندوخته‌های علمی، دانش و سواد علمی به درجه قابل قبولی رسیده است یک معلم بسازند. ساختن معلم از کسی که فقط از دانش علمی در یک حوزه خاص برخوردار است همان داستان تربیت حرفه‌ای است که اگر شاق‌تر و دشوارتر از تربیت علمی نباشد دست کم به همان اندازه اهمیت دارد. پس چون ما در تربیت معلم هم تربیت علمی داریم و هم تربیت حرفه‌ای، مدل بهینه تربیت معلم باید مدلی باشد که در آن، این توازن و این هم‌افزایی دیده شود، و ما داریم در دانشگاه فرهنگیان به همین سومی روییم. گام‌هایی هم در این جهت برداشته‌ایم و مصوباتی را در هیئت امنا گذرانده‌ایم و امیدواریم بتوانیم این رویکرد مشارکتی تربیت معلم را در دانشگاه فرهنگیان تعریف و عملیاتی بکنیم. باید منتظر بود و دید در نهایت این رویکرد در تربیت معلم کشور در دانشگاه فرهنگیان جواب می‌دهد و نهادینه می‌شود یا خیر؛ که اگر شد به نظر من دانشگاه فرهنگیان توانسته است به رسالت تاریخی خودش جامه عمل بپوشاند.

◀ **چشم‌اندازی که برای دانشگاه فرهنگیان ترسیم شده چیست؟**

چشم‌اندازی که ما در هیئت امنا به تصویب رسانده‌ایم این است که این مشارکت به شکل حداقلی و حداکثری ان شاء الله اتفاق بیفتد و دانشگاه فرهنگیان تبدیل شود به نهادی که تأمین بخش اساسی از نیروی انسانی آموزش و پرورش را بر عهده دارد. در جایی مثل دوره ابتدایی کار اساسی تربیت حرفه‌ای است و تربیت علمی اهمیت ثانوی پیدا می‌کند؛ اما در دوره متوسطه، اهمیت تربیت علمی تقریباً هم‌تراز اهمیت تربیت حرفه‌ای است. ما به سمت الگوهایی باید برویم که این الگوها در آن تقسیم کاری که اشاره کردم دیده

شود؛ الگوهایی مثل الگوی یک ساله که موسوم است به همین آزمون استخدامی یا ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان یک نوع از همان الگوها و مشارکت و تقسیم کار است که افراد تربیت علمی شوند. در جای دیگر که افراد متقاضی ورود به حرفه معلمی هستند، می‌آیند در یک دوره یک ساله در این دانشگاه، برای تربیت حرفه‌ای یا تبدیل شدن به معلم، شرکت می‌کنند، امسال ما برای اولین بار حدود پنج هزار نفر را از این طریق در دانشگاه فرهنگیان و در دانشگاه شهید رجایی پذیرفتیم. شکل دیگری از ادامه تحصیل که در هیئت امنا به تصویب رسیده برنامه کارشناسی ارشد ناپیوسته است. این برنامه برای دوره متوسطه ولی در حد محدودی تعیین شده است. برنامه دیگری که باز به تصویب رسیده دوره کارشناسی چهار ساله پیوسته است که به دو دوره مساوی دو ساله تقسیم شده؛ یعنی دانشجویان دو سال تربیت علمی را در دانشگاه‌ها می‌بینند و سپس برای تربیت حرفه‌ای به دانشگاه فرهنگیان می‌آیند و مدرک کارشناسی می‌گیرند. این‌ها اشکال مشارکتی است که ما دیده‌ایم و بر پایه آن برنامه‌ریزی می‌کنیم برای آینده دانشگاه.

◀ **چقدر امیدوارید که به این توازن نزدیک شوید؟**

بسیار امیدواریم، چون این برنامه‌ها را بالاترین مرجع تصمیم‌گیری که همان هیئت امناست پذیرفته و تصویب کرده است.

◀ **تفاوت این دانشگاه با سایر دانشگاه‌های آموزش عالی چیست؟ در جایی شما گفته بودید که این دانشگاه دردانه آموزش عالی است.**

منظور تان چیست؟
دانشگاه‌های ما عموماً آکادمیک هستند؛ یعنی مأموریتشان توسعه مرزهای دانش و مأموریت پژوهشی است. اصولاً آموزش برای توسعه مرزهای دانش اتفاق می‌افتد. از این میان بعضی از دانشگاه‌ها حرفه‌ای هستند. نمونه دانشگاه‌های حرفه‌ای، دانشگاه‌های علوم پزشکی هستند.

تربیت معلم
یک بعد
تربیت علمی
دارد و یک
بعد تربیت
حرفه‌ای؛ و
دانشگاه بنا
به مأموریت
ذاتی‌اش باید
تواند بخش
تربیت علمی
کار را تأمین
کند
آموزش
و پرورش
هم بنا به
مأموریت
ذاتی‌اش
باید بخش
حرفه‌ای
تعلیم و
تربیت یا
تربیت معلم
را انجام دهد

هر
دانشگاهی
تا بخواهد
دانشگاه
شود زمان
قابل
توجهی
می‌خواهد.
چون
دانشگاه
در بستر
زمان
دانشگاه
می‌شود.
از عمر
دانشگاه
فرهنگیان
هنوز چند
صباحی
بیش
نگذشته
که بخواهیم
تبدیل
شده باشد
به یک
دانشگاه
تمام‌عیار

شما وقتی می‌خواهید یک عنصر حرفه‌ای تربیت بکنید، نمی‌توانید رسالت خودتان را فقط محدود به رسالت پژوهش و در واقع توسعه مرزهای دانش کنید. اگر چه توسعه مرزهای دانش هم باید یکی از ابزارها و یکی از وجوه همت شما باشد. پژوهش کماکان موضوعیت خواهد داشت اما اصل چیز دیگری است. اصل در واقع تربیت یک عنصر حرفه‌ای است که استلزامات و اقتضائات خاص خودش را دارد. اما در ارتباط با دانشگاه فرهنگیان چه صیغه‌ای است؟ دانشگاه فرهنگیان یک شکل از دانشگاه‌های حرفه‌ای مانند دانشگاه‌های علوم پزشکی است.

یعنی ما در دانشگاه فرهنگیان یک عنصر حرفه‌ای تربیت می‌کنیم که البته اسمش پزشک نیست بلکه معلم است اما از این حیث ما و دانشکده‌های پزشکی فصل مشترکی داریم و آن هم تربیت آن عناصر حرفه‌ای است. ما معلم تربیت می‌کنیم و در دانشگاه‌های علوم پزشکی پزشک تربیت می‌شود.

تربیت حرفه‌ای یک تکلیف خیلی خیلی برجسته و خاصی است که متوجه دانشگاه‌های تربیت حرفه‌ای است. سؤال کردید چرا دانشگاه فرهنگیان در دانه است؟ به این جهت در دانه است که جای کار تربیت حرفه‌ای در حوزه تربیت معلم را که در خانواده آموزش عالی کشور خالی بود پر کرده است.

این یک مولود جدید است. مولود جدید از این حیث که دارد یک خلأ جدی را در آموزش عالی پر می‌کند. خلأی که واقعاً در آموزش عالی کشور وجود داشت. هیچ دانشگاهی نبود که مأموریت ویژه و مشخص تربیت معلم را بر دوش بکشد. حالا دانشگاه فرهنگیان دارد آن مأموریت را بر دوش می‌کشد و از این نظر باید به عنوان یک موجود یگانه در دانه عزیز و محترم در این مجموعه به آن نگرسته شود.

◀ **دانشگاه فرهنگیان از نظر نیروی انسانی، اعضای هیئت علمی و امکانات و فضا در چه وضعیتی است؟**

نامناسب و نامساعد!
◀ **چرا؟**

هر دانشگاهی تا بخواهد دانشگاه شود زمان قابل توجهی می‌خواهد. چون دانشگاه، در بستر زمان دانشگاه می‌شود. از عمر دانشگاه فرهنگیان هنوز چند صباحی بیش نگذشته که بخواهیم تبدیل شده باشد به یک دانشگاه تمام‌عیار.

این انتظار واقع‌بینانه‌ای نیست. من همیشه دانشگاه تربیت مدرس را مثال می‌زنم و آن را مولود اول انقلاب می‌دانم. الان ۳۵ سال از عمر آن می‌گذرد و به جایی رسیده که جزء دانشگاه‌های خوب و برتر کشور و موجب افتخار است. این دانشگاه تربیت مدرس با گذشت زمان و پشتیبانی به اینجا رسیده است. دانشگاه فرهنگیان هم تقریباً مأموریتی شبیه تربیت مدرس دارد و جا دارد به آن مولود دوم انقلاب بگوییم. این دانشگاه هم نیاز به زمان و پشتیبانی دارد. به دانشگاه تربیت مدرس نگاه کنید تا ببینید از کجا آغاز کرده و به کجا رسیده است.

نکته دوم اینکه ما واقعاً در تصمیم‌گیری‌هایمان برای پذیرش دانشجو، تحت تأثیر شرایط و استانداردهایی که باید داشته باشیم و از آن‌ها فاصله داریم، بایستی بسیار دقیق و کنترل شده رفتار کنیم و جلوی توسعه کمی را بگیریم. اگر توسعه کمی مهار نشود، ما نمی‌توانیم استعدادهای جوانی را که وارد این دانشگاه می‌شوند آن چنان که باید و شاید شکوفا کنیم. خسارت بزرگ‌تر یا خسارت دوم این است که ما آن نیروی انسانی کیفی را که باید تحویل آموزش و پرورش بدهیم نمی‌توانیم تحویل بدهیم و این یعنی شکست تمام‌عیار در انجام مأموریت. فراموش نکنیم که دانشگاه فرهنگیان تأسیس شده است تا نسل جدیدی از معلمان با قابلیت‌های متناسب با قرن ۲۱ و با انتظارات متناسب با توسعه کشور و شایستگی‌های متنوع و بسیار جدی در حوزه‌های علمی، حرفه‌ای، اقتصادی و امثال اینها را تحویل آموزش و پرورش دهیم. پس ما ضمن اینکه می‌پذیریم که

دانشگاه مجال کافی برای توسعه نداشته، ولی کم‌کم بایستی در یک بازه زمانی این کار اتفاق بیفتد. امیدواریم که این بازه زمانی در سایه توجهات و تأکیدی که خصوصاً رهبری انقلاب روی دانشگاه دارند، هر چه کوتاه‌تر بشود و ما بتوانیم زودتر شاهد تأمین زیرساخت‌ها و رسیدن به استانداردهای آموزش عالی در دانشگاه فرهنگیان باشیم. اما واقعیت قضیه این است که ما باید در این دوره، یعنی دوره گذار، خیلی عاقلانه عمل کنیم و بی‌محابا در تنور توسعه کمی نندیم و توجه به کیفیت را در صدر ملاحظات خودمان داشته باشیم.

◀ **آقای دکتر الان پذیرش دانشجو در این دانشگاه براساس چه ضوابطی است و چگونه انجام می‌شود. شما هر سال چه تعدادی دانشجو می‌پذیرید؟**

مهم‌ترین ضابطه ما در پذیرش دانشجو براساس نیازی است که از سوی مرکز نیروی انسانی آموزش و پرورش اعلام می‌شود و اینکه هر استان به چه تعداد نیرو و در کدام مناطق و شهرستان‌ها نیاز دارد. پس دانشگاه فرهنگیان سفارش را از آموزش و پرورش می‌گیرد. این سفارش هم یک مقدار متغیر است، چون آموزش و پرورش هنوز روشن نکرده که در یک نگاه بلندمدت مثلاً ده ساله نیازهایش چگونه و به چه مقدار است. دیگر اینکه پذیرش دانشجو در دانشگاه فرهنگیان تابع توافق و تفاهمی است که آموزش و پرورش

درسی جدید فارغ التحصیل شوند.
◀ آقای دکتر اول مهر اولین گروه از فارغ التحصیلان شما وارد آموزش و پرورش می شوند و کارشان را شروع می کنند. برای ارزیابی از کارتان چگونه می خواهید خروجی های دانشگاه فرهنگیان را رصد کنید؟

در اولویت های کاری دانشگاه و حوزه پژوهش و ارزیابی، ما این را منظور کرده ایم و فکر هم می کنیم که فوق العاده حائز اهمیت است. ان شاء الله نتایج این بررسی ها را به طور مقتضی انعکاس می دهیم و آن را در معرض قضاوت صاحب نظران قرار خواهیم داد. البته ما می دانیم که این کار فقط توسط دانشگاه انجام نمی شود. حتماً نهادهای مدنی و خود آموزش و پرورش و تشکلهای ذی نفع و ذی ربط دیگری مانند رسانه ها هم این کار را ان شاء الله انجام خواهند داد و ما از آن هم استقبال می کنیم.

◀ معلم ها چطور می توانند از این دانشگاه به عنوان یک مرجع علمی آموزشی استفاده کنند؟

این یک بحثی است که به نظر خیلی دامنش وسیع است و من نمی توانم الان خیلی به توضیحش بپردازم. اما تمرکز ما تاکنون روی خود تربیت نیروی انسانی جدید بوده است. برای معلمان شاغل جز همان موردی که عرض کردم که بالاخره بخشی از کار ما مربوط می شود، برنامه دیگری نداریم و آن هم فراهم کردن دوره تحصیلی منتهی به مدرک برای معلمان شاغل است که الان ما بیشتر در آن قسمت متمرکزیم. البته قرار است که صد در صد آموزش های کوتاه مدت وزارت آموزش و پرورش در یک بازه زمانی ۱۰ ساله براساس برنامه راهبردی دانشگاه، به دانشگاه فرهنگیان منتقل شود. بنابراین ما از حالا تا ۱۰ سال دیگر فرصت داریم تا تدریجاً همین ارتباط را برقرار بکنیم تا نیازهای معلمان را هم در قالب آموزش های کوتاه مدت در دانشگاه بتوانیم پاسخ دهیم.

بسیار مهم در دستور کار قرار دادم و گروه هماهنگی تربیت معلم را که سال ها غیرفعال شده بود به عنوان مرجع تثبیت کننده برنامه های تربیت معلم در ساختار آموزش عالی فعال کردم و آن را به ریاست وزیر محترم تشکیل دادم. وزیر محترم هم عنایت ویژه ای به این کار دارند و خودشان ریاست همه جلسات را به عهده می گیرند. در واقع آنچه که ما در شورای برنامه ریزی دانشگاه آماده می کنیم به گروه هماهنگی تربیت معلم می آوریم که بعد هم به شورای عالی برنامه ریزی وزارت علوم می رود و نهایتاً قابلیت اجرایی پیدا می کند. الان که من با شما صحبت می کنم، می توانم بگویم ۹۰ درصد راه را طی کرده ایم.

در این راهی که تاکنون طی شده دو تا اتفاق خیلی مهم افتاده، یکی مربوط به معماری جدید برنامه درسی است یا سندی به نام طراحی کلان برنامه درسی که به آن برنامه درسی ملی تربیت معلم می گوئیم. ما این کار را انجام داده ایم که البته چارچوب کلی سند است. این اولین کار ما بوده که به تصویب هم رسیده است. براساس این معماری جدید، دانشجو معلمان باید ۱۵۰ واحد درسی در رشته های مختلف بگذرانند. در همین راستا کارگروه های تخصصی در رشته های مختلف مثل ادبیات، فیزیک، تربیت بدنی و غیره برنامه های خودشان را تنظیم می کنند و آن مسیری که عرض کردم طی می شود تا برنامه های همه رشته ها به تصویب برسد و قابلیت اجرایی پیدا کند. بنابراین راه به روزرسانی محتوا راهی است که به نظر من تا حدود بسیار زیادی الحمدالله طی شده است؛ چون دانشجویانی که الان در دانشگاه فرهنگیان مشغول تحصیل هستند و از سال ۹۱ وارد شده اند پرونده تحصیلی شان مورد بازبینی قرار می گیرد تا واحدهایی که در قالب برنامه های قدیمی و قبلی گذرانده اند با برنامه درسی جدید تطبیق پیدا بکند و نهایتاً این ها بتوانند ان شاء الله طبق برنامه های

با سازمان مدیریت و برنامه ریزی می کند و اینکه سازمان در هر سال چه مقدار بودجه و چه تعداد ردیف استخدای به آموزش و پرورش می دهد که باید بگوئیم، متأسفانه، آن ها خیلی انقباضی عمل می کنند.

البته ما تعداد دیگری را هم بدون ردیف استخدای در دانشگاه می پذیریم و آن کسانی هستند که ما به آن ها نیروهای شاغل در آموزش و پرورش می گوئیم، یعنی معلمان و دبیران موجود. البته برای این گونه افراد هم سهمیه ای داریم و براساس آن چیزی است که در اساسنامه دانشگاه با عنوان بهسازی منابع انسانی آمده است و مأموریت مهمی است.

این دوره ها و سهمیه ها اختصاص دارد به دوره های کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد ناپیوسته و دوره های متنوع دیگری که ما می توانیم در دانشگاه برگزار کنیم.

◀ محتوای آموزشی این دانشگاه تا چه حد متناسب با نیازهای آموزش و پرورش تنظیم می شود؟

خیلی سؤال خوبی است. تردید نیست که تربیت معلم باید در چارچوب برنامه های درسی با محتوایی ایجاد شود تا ما مطمئن شویم که در انجام مأموریت خودمان کامیاب و موفق شده ایم. من از ابتدای تأسیس دانشگاه و از زمانی که وارد دانشگاه شدم، موضوع بازنگری در برنامه های درسی را به عنوان یک پروژه

بامیزبانی دانشگاه فرهنگیان

در مشهد مقدس برگزار می‌شود:

سی و یکمین جشنواره ملی قرآن و عترت دانشجویان کشور

نصرالله دادار

و دانشجویان ما در عرصه فعالیت‌های قرآن و عترت به اجرا درآمده است. برگزاری نشست‌های کارشناسی با مسئولان و دست‌اندرکاران، نمایش و ارائه آثار هنری، برگزاری مسابقات قرآنی در سطوح مختلف و تبادل نظر با دانشجو معلمان و اساتید از برنامه‌هایی است که در این نمایشگاه مدنظر بوده است.

دکتر صادق‌زاده اضافه کرد: در حال حاضر ۱۲۳ کانون قرآن و عترت، یادینی و مذهبی با محوریت قرآن و عترت در مراکز و پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان فعالند که جمعا قریب به هشت هزار دانشجو عضو دارند. با راه‌اندازی مرکز قرآن و عترت در سازمان مرکزی واحدی منسجم برای ساماندهی و نظارت بر ایجاد کانون‌ها به وجود آمده است و پیش‌بینی می‌شود به زودی شاهد فعالیت بیشتر و پرقوت‌تر این کانون‌ها در سطح استان‌ها و پردیس‌ها باشیم. این مرکز تهیه چند مجله و ماهنامه را در دستور کار دارد و به‌زودی اولین شماره‌های آن‌ها منتشر خواهد شد.

همچنین تأسیس دارالقرآن‌ها در پردیس‌ها و مراکز دارای شرایط را مدنظر داریم و پیش‌بینی می‌کنیم که با ایجاد مرکز به‌زودی چند کانون قرآن و عترت در برخی از استان‌ها افتتاح شود.

شایان ذکر است که در بهمن ماه سال جاری برگزاری جشنواره دو سالانه قرآن و عترت و فعالیت‌های فرهنگی و هنری اساتید و کارکنان دانشگاه برنامه‌ریزی شده است تا با این برنامه مدرسین و اعضای هیئت علمی ما نیز به سطح بالاتری از توان هنری در حوزه‌های قرآن دست یابند.

تحقق فعالیت‌های قرآنی در دانشگاه، نهادینه‌سازی تفکر و فهم قرآنی و به دنبال آن سبک زندگی قرآنی دانشجو معلمان را تعقیب می‌کند. برای سال جاری برنامه‌های عمده و اساسی با موضوعات قرآنی پیش‌بینی شد که بخشی از آن‌ها اجرا شده و قسمتی دیگر در ادامه به اجرا در خواهد آمد.

دکتر صادق‌زاده سپس گفت: برای ترویج و تحکیم فعالیت‌های قرآنی، در سال جاری دانشگاه فرهنگیان بیست‌وششمین جشنواره قرآن و عترت دانشجویان را با شرکت حدود بیست‌وچهار هزار نفر از دانشجو معلمان این دانشگاه برگزار کرد که این تعداد حدود سی و پنج درصد از مجموع دانشجویان این دانشگاه را تشکیل می‌دهد. این نسبت گرچه در میان سایر دانشگاه‌ها نسبتاً بالا و قابل توجه است، اما آرمان و آرزوی ما این است که همه دانشجویان ما در مسابقات و فعالیت‌های قرآنی مشارکت همراه با فهم داشته باشند.

ایجاد تالار قرائت و تدبیر قرآنی برای حضور و تعامل دانشجو معلمان دانشگاه، با یکدیگر از دیگر برنامه‌هایی است که از آغاز ماه مبارک رمضان به صورت مجازی برنامه‌ریزی و راه‌اندازی شد، طوری که دانشجو معلمان عزیز می‌توانند قبل و بعد از اذان با حضور در این فضای مجازی از ظرفیت‌های قرآنی در حوزه حفظ و قرائت تفسیر و تدبیر بهره‌مند شوند.

حضور فعال دانشگاه فرهنگیان در بیست‌وچهارمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم نیز از برنامه‌هایی است که به‌منظور معرفی توانمندی‌ها و دستاوردهای اساتید

دانشگاه فرهنگیان در آبان‌ماه سال تحصیلی جاری (۱۳۹۵ هـ. ش) میزبان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی دولتی و غیردولتی در برگزاری سی و یکمین جشنواره ملی قرآن و عترت دانشجویان کشور در مشهد مقدس خواهد بود.

دکتر علیرضا صادق‌زاده، معاون فرهنگی اجتماعی این دانشگاه، در گفت‌وگو با خبرنگاران ضمن اعلام این خبر گفت: دانشجویان شرکت‌کننده در این جشنواره نمایندگان و برگزیدگان حدود پنج میلیون دانشجوی دانشگاه‌های سراسر کشور می‌باشند.

معاون فرهنگی اجتماعی دانشگاه فرهنگیان پیرامون فعالیت‌های قرآنی این دانشگاه اظهار داشت: مأموریت دانشگاه فرهنگیان پرورش معلمانی است که در مسیر کسب مدارجی از حیات طیبیه حرکت کنند؛ معلمانی که ضمن شکل دادن به شخصیت و هویت خود، قادرند مربیان و دانش‌آموزان خود را در این مسیر هدایت نمایند؛ معلمانی که هم شخصیت خود را تکوین و تعالی می‌بخشند و هم توانایی‌های علمی و خصائل معنوی خود را برای خدمت به دیگران و دانش‌آموزان به کار می‌گیرند. این معلمان از صلاحیت‌های عمومی و شایستگی‌های حرفه‌ای برخوردارند؛ و بدیهی است در این زمینه و این مسیر، قرآن و عترت چراغ راه و در عین حال هدف ماست. محور فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی در دانشگاه، آموزه‌های قرآنی و حیانی است و سایر اقدامات حول این محور اساسی سامان می‌یابد.

دکتر صادق‌زاده افزود: توسعه و

چگونه کلاس خود را مدیریت کنیم؟

دکتر نیره شاه‌محمدی

قوانین را بشناسند. قوانین را به‌طور شفاف برایشان توضیح دهید. لازم است رفتارهای قابل مشاهده را تعریف کنید تا دانش‌آموزان بدانند که از آن‌ها چه انتظاری دارید. باید تعداد قوانین کم باشند. تبعات و عواقب هر قانون را اعلام کنید. با رفتارهای نامناسب برخورد کنید. در رفتار تان ثبات داشته باشید، زیرا بی‌ثباتی رفتاری اعتبار شما را به خطر می‌اندازد.

برای هدایت کلاس رویه‌های مشخص داشته باشد. در وارد کلاس شدن، در هنگام تدریس، و... این رویه‌ها باعث می‌شوند بچه‌ها به آن‌ها عادت کنند و کلاس شما به آرامی و با امنیت پیش رود. فهرستی از این رویه‌ها قبل از شروع مدرسه تهیه و به کلاس معرفی کنید. با دانش‌آموزان درباره مشکلات رفتاری آن‌ها صحبت کنید. برای تحویل تکالیف با کمک دانش‌آموزان زمان تعیین کنید. به آن‌ها کمک کنید تا اولویت‌ها و انتظارات خود را برای تحویل به موقع کارهایشان مشخص کنند. پیامد به موقع تحویل ندادن تکالیف را به آن‌ها گوشزد کنید. سعی کنید همواره به برنامه مدیریت کلاس درس خود پایبند باشید زیرا این امر به اداره بهتر کلاستان کمک می‌کند.

منبع *

Brenny, kathleen, Martin, Kandace(2006) 1000 best new teacher survival secrets, Published by Sourcebooks, Illinois, USA

و بالا بردن کارایی آن، تهیه کنید. هر طرحی را بر مبنای احترام، ادب و مراقبت دانش‌آموزان از یکدیگر تهیه و برنامه‌ریزی کنید. دانش‌آموزانی که محبت شما را درک و دریافت می‌کنند مشکلات انضباطی و رفتاری کمتر، عملکرد تحصیلی بهتر و انگیزه بالاتری خواهند داشت.

ارتباط خود با دانش‌آموزان را براساس اعتماد و مهربانی به آن‌ها برقرار کنید. با این روش حل مشکلات دانش‌آموزان برایتان تسهیل می‌شود و می‌توانید فرایند آموزش و تدریس راحت‌تری داشته باشید. هر صبح کنار در کلاس بایستید و به دانش‌آموزان سلام کنید. با این کار به آن‌ها می‌گویید که آن‌ها بخشی از کلاس شما هستند. هر روز قبل از خارج شدن از کلاس از دانش‌آموزان بخواهید به یک جمله نیمه تمام مانند: «من یاد گرفتم که... من فهمیدم که...» پاسخ دهند. فعالیت کلاس را با فعالیت‌ها و تجربیات منحصر به فرد شروع کنید.

از ابتدای سال قوانین و مقررات کلاس خود را با کمک دانش‌آموزانتان معین کنید و به آن وفادار باشید. این کار باعث می‌شود تا آن‌ها کمتر قوانین را زیر پا بگذارند. دستورالعملی در زمینه مسایل انضباطی به دانش‌آموزان بدهید. خودتان سر زمان و به موقع در کلاس حاضر شوید. با آمادگی به کلاس بروید. برای معرفی قوانین انضباطی کلاس درس و مدرسه زمان صرف کنید تا دانش‌آموزان

اگر چه نخستین روزهای کار در مدرسه و تجربیات آن، اثرگذارترین و شاید ماندنی‌ترین خاطرات را در ذهن یک معلم تازه‌کار ثبت می‌کند، در عین حال با اضطراب‌های فراموش ناشدنی فراوانی نیز عجین است.

در این میان مهم‌ترین دغدغه معلمان تازه‌کار که به تازگی از دانشگاه فارغ‌التحصیل شده و وارد دنیای کار معلمی می‌شوند اداره کلاس یا به تعبیری مدیریت اداره کلاس درس است. چگونگی برقراری نظم در کلاس و تدریس موفق، مجموعه نگرانی‌های این‌گونه معلمان است. بنابراین آگاهی از مفهوم مدیریت کلاس و راهبردهای آن برای چنین معلمانی ضروری است.

مدیریت کلاس درس مجموعه‌ای از برنامه‌ریزی‌ها و اقداماتی است که معلم برای اطمینان یافتن از اثربخشی و کارایی یادگیری در کلاس باید انجام دهد. معلمانی که در امر مدیریت کلاس توانا و موفق هستند نظم و انضباط را در جایگاه مناسب آن در کل صحنه آموزش قرار می‌دهند. نکاتی را در این زمینه یادآور می‌شویم.

به‌عنوان یک معلم دو انتظار اساسی از کلاس خود داشته باشید؛ یکی همکاری دانش‌آموزان و دیگری موفقیت بالای آن‌ها در تحصیل. اگر می‌خواهید دانش‌آموزانتان با شما همکاری کنند طرح مدیریت کلاس با بهره‌گیری از دانش خود و تجربیات همکارانتان، به‌منظور اداره بهتر کلاس

